
Koncepce rozvoje Agronomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně pro období 2014 – 2018

doc. Ing. **Pavel Ryant**, Ph.D.

Agronomická fakulta je základní a stabilní součástí Mendelovy univerzity v Brně již od jejího vzniku. V současnosti se podílí téměř 1/4 na její vzdělávací činnosti (vyjádřeno počtem studentů) a více než polovinou na činnosti vědecko-výzkumné (vyjádřeno počtem výzkumných projektů a získaných finančních prostředků). Je tedy zřejmé, že Agronomická fakulta významně přispívá k profilaci univerzity jako výzkumné instituce a naplňuje tak její badatelské a vzdělávací poslání. Tento stav je výsledkem dlouhodobé stability a schopnosti fakulty reagovat na neustále se měnící vnitřní i vnější podmínky. Dynamika a rychlost změn v oblasti legislativy, metodiky institucionálního financování a demografie však nyní nastolují zcela nová pravidla, která je třeba nejen respektovat, ale i mobilizací vnitřních sil intenzivně naplňovat a předcházet tak hlavním potenciálním hrozbám v podobě podfinancování a všudypřítomné konkurence. Při podrobné analýze současného stavu vidím tato klíčová východiska, která jsem souhrnně nazval „5K“:

Kontinuita – na AF bylo v minulosti dosaženo mnoha významných výsledků jak ve vědě (CEITEC, Výzkumná centra, Výzkumný záměr atd.), tak v pedagogice (prodloužené akreditace studijních programů a oborů, ECTS label, akreditace oborů v AJ). Rozhodně je tedy na co navazovat a také moje úsilí bude směřovat nejen k podpoře úspěšných, ale především začínajících vědeckých týmů v čele s mladými pracovníky a k získání akreditace v AJ zejména pro doktorské studijní programy.

Komunikace – základním prostředkem k úspěchu každého společenství je efektivní komunikace, a to jak na úrovni organizačních součástí, tak i mezi jednotlivci při využití synergického efektu. Osobně se zasadím o to, aby bylo využíváno maximum komunikačních platforem pro výměnu informací s cílem zefektivnit procesy na fakultě a snížit administrativní zátěž pracovníků.

Kooperace – je jedním z klíčových faktorů posilujících konkurenceschopnost fakulty. Díky zažitému individualismu spatřuji v této oblasti značnou rezervu, a proto budu hledat řešení, která povedou k dlouhodobě stabilní spolupráci nejen mezi týmy a ústavy fakulty, ale i se subjekty na národní a mezinárodní úrovni.

Koordinace – je silným, nevyužitým potenciálem Agronomické fakulty. Koordinaci budu při své práci vnímat jako zásadní prostředek prevence proti dublování práce i nápadů, zbytečné vnitřní konkurenci a tříštění sil, které vede ke snižování výkonu.

Kvalita – je důležitým nástrojem udržitelnosti a po dlouhé době je opět v mnoha souvislostech skloňovaným slovem. Kvalitu, mnohdy objektivně neměřitelnou, považuji za klíčový atribut všech procesů na fakultě a to nejen s ohledem na její váhu v systému hodnocení vysokých škol, ale především v duchu odkazu významných odborníků – absolventů naší fakulty.

Nyní bych chtěl představit konkrétní vize a představy budoucího směřování oblastí, které jsou pro univerzitu prioritní a naši fakultu zásadní – tedy Pedagogika, Věda a výzkum, Zahraniční spolupráce, Vztahy s veřejností, propagace a Financování.

Pedagogika

Základním cílem fakulty v oblasti vzdělávání má být nabídka kvalitního vzdělání v oborech, které jsou žádoucí na trhu práce a pro tyto připravovat konkurenceschopné absolventy s praktickými a jazykovými znalostmi. Pro tento cíl má naše fakulta velmi dobré předpoklady - nabízíme studijní obory, které pokrývají široké spektrum oblastí od tvorby a ochrany krajiny, pozemkových úprav a ochrany půdního fondu, přes obory zabývající se rostlinnou a živočišnou produkcí i potřebnou technikou. Poskytujeme také vzdělání v oblastech, které se s předchozími organicky prolínají nebo na ně logicky navazují (agrobiznis, technologie potravin, odpadové hospodářství). V minulých letech byl tento vzdělávací potenciál podpořen také významnými investicemi do infrastruktury (nové budovy, laboratoře, poloprovozy, zkušebny a pokusná pracoviště).

Takto široké portfolio oborů nabízené různorodým skupinám uchazečů představuje zvýšené nároky a značnou zátěž pedagogických pracovníků, kteří ale nejsou adekvátně ohodnoceni. Za velké a nebezpečně se blížící riziko proto považují odliv potenciálních akademických pracovníků (především úspěšných absolventů doktorského studia), resp. nedostatek docentů a profesorů potřebných pro akreditace oborů. Na tento stav budu adekvátně reagovat vytvářením vhodných podmínek pro výchovu doktorandů a mladých pracovníků a jejich odborný růst. Na druhé straně předpokládám, že se tato „investice“ odrazí ve zkvalitnění vzdělávacího procesu na fakultě a povede k vyšší uplatnitelnosti absolventů na trhu práce.

Kvalitní personální a technické zázemí však nejsou a priori zárukou úspěchu. Pokud má být výstupem vzdělávacího systému na fakultě kvalitní, tedy uplatnitelný absolvent, budu podporovat následující:

- zvýšení odpovědnosti garantů oborů (oborových rad) za kvalitu výuky,
- posílení spolupráce se subjekty aplikační sféry při tvorbě a uskutečňování studijních programů a při usnadnění přechodu studentů na trh práce (praxe a zapojení do firem),
- úpravu náplní studia s ohledem na praktické uplatnění bakalářů jako nejpočetnější skupiny absolventů fakulty,
- optimalizaci struktury a prostupnosti jednotlivých studijních oborů,
- analýzu uplatnitelnosti absolventů, definování oborových specifik a úpravu profilů absolventů,
- spolupráci s absolventy (funkční Klub absolventů),
- hledání a propagaci příkladů úspěšných absolventů (velký potenciál, neboť mohou být dobrým příkladem pro stávající studenty),
- komunikaci z pozice děkana se studenty a využití zpětné vazby pro řízení fakulty,

-
- nastavení systému vnitřního hodnocení vzhledem k připravovaným institucionálním akreditacím,
 - zvýšení počtu studijních oborů nabízených v anglickém jazyce,
 - studentské aktivity (spolková činnost studentů, sportovní aktivity – reprezentace fakulty, majáles apod.),
 - užší spolupráci se středními školami,
 - úpravu délky studia v doktorských studijních oborech experimentálního charakteru,
 - vytvoření systému hodnocení doktorandů jako prostředku pro zlepšení jejich práce a finanční situace,
 - projekty řešené společně s podniky a zapojení studentů do nich s využitím špičkových laboratoří a poloprovozů jako konkurenční výhody,
 - zlepšení komunikace se studenty – dřívější role ročníkového učitele by mohla nahradit komunikace přes sociální sítě.

Věda a výzkum

Jak jsem již naznačil v úvodní části, ve výzkumné oblasti máme na fakultě rozhodně na co navazovat. Z hlediska tematických priorit budu maximálně podporovat ty výzkumné projekty, které rozvíjejí mezinárodně perspektivní trendy nebo které plní nezastupitelné úkoly na poli domácí vědy a pro jejichž plnění mají pracoviště Agronomické fakulty vhodné lidské i materiální předpoklady. Věda a výzkum na fakultě se musejí stát činnostmi, které budou do rozpočtu přinášet, vzhledem k očekávanému nižšímu počtu přijímaných studentů, více finančních prostředků. Z pozice děkana se budu snažit vytvářet takové podmínky, které umožní maximální využití potenciálu vědeckých týmů a pracovníků. Podpora děkanátu bude také směřovat k nastavení funkčního ekonomicko-administrativního zázemí. Funkčnost celého systému VaV na fakultě budu podporovat těmito aktivitami:

- využitím potenciálu v nově vybudovaných prostorách pavilónu M,
- posílením mezinárodního charakteru vědecké práce, podporou mezinárodních grantových projektů (např. Horizon 2020, odraz v novém návrhu financování VŠ pro příští rok),
- zapojením komerční sféry do financování výzkumu a transferu technologií (získáním partnerů fakulty),
- nastavením transparentních pravidel pro získávání a rozdělování neveřejných zdrojů pro dofinancování projektů,
- vyžadováním prostředí s kvalifikovaným servisem podpůrných univerzitních pracovišť (projektové centrum, veřejné zakázky, ekonomika),
- vypracováním systému sdílení přístrojů, zařízení a technologií (tzv. virtuální centrální laboratoř),
- oceněním práce zástupců fakulty v grantových radách,
- využitím výsledků vědy a výzkumu pro vytváření pozitivního povědomí o naší fakultě u široké veřejnosti (podpora tzv. marketingu vědy, aktivní spolupráce s médii),

- stimulací vědecké práce doktorandů výměnou zkušeností (ústavní workshopy, MendelNet, semináře s úspěšnými řešiteli grantů apod.) a elektronizací provozu IGA,
- dalším rozvojem Školního zemědělského podniku v Žabčicích jako místa aplikovaných vědních disciplín (polní pokusná stanice byla již zmodernizována),
- vyhledáváním příležitostí pro spolupráci v regionální oblasti (Jihomoravský kraj, statutární město Brno),
- motivací mladých výzkumných pracovníků pro práci na Agronomické fakultě a jejich integrací např. na postdoktorandské pozice.

Zahraniční spolupráce

Koncepte zahraniční spolupráce by měla v budoucnu představovat jednu ze základních priorit Agronomické fakulty. Jejím hlavním cílem se musí stát orientace na aktuální ekonomický, sociální a environmentální kontext, posilující konkurenceschopnost fakulty v evropském, resp. světovém prostoru. Limitujícím faktorem rozvoje zahraniční spolupráce s novými vzdělávacími pracovišti se dlouhodobě jeví jazykové bariéry zaměstnanců i studentů a omezená nabídka „táhnoucích“ výzkumných témat, v neposlední řadě také nedostatečně využívané technické vybavení. Jako možná východiska z této situace vidím:

- podporovat jazykové vzdělávání a zkvalitnění služeb pro vyjíždějící studenty a pedagogy,
- zapojit fakultu do vzdělávacích programů EU, zejména do programu Erasmus for All,
- podporovat mezinárodní mobility studentů a pedagogů i odborných administrativních pracovníků nejen do tzv. „zemí třetího světa“, ale také do vyspělých zemí (tzv. „učit se od nejlepších“) a zkušenosti předávat na informačních seminářích,
- využít uděleného ECTS a DS Labels jako označení důvěryhodného partnera pro zahraniční spolupráci,
- podporovat reintegraci špičkových výzkumných pracovníků působících v zahraničí zpět do ČR, resp. na fakultu (program NÁVRAT),
- zpracovat a na relevantních místech zveřejnit a aktualizovat koncept možných oblastí spolupráce (výzkumných témat) a výčet unikátního vybavení a technologií z portfolia fakulty,
- jak v oblasti výzkumné tak pedagogické využít k cílené propagaci naší fakulty a navazování kontaktů fenoménu J. G. Mendela - tedy jména, které je v zahraničí vnímáno mnohem intenzivněji než v ČR.

Vztahy s veřejností, propagace

Fakulta je významným hybatelem veřejného prostoru v odborné rovině. Současná situace charakterizovaná konkurenčním tlakem nás ovšem nutí vstupovat na toto pole mnohem razantněji a aktivněji. Proto vidím jako nezbytné v nadcházejícím období:

- aktivněji komunikovat s médii, informovat veřejnost o dění na fakultě a úspěších pracovníků a studentů,
- budovat povědomí o vědecké výjimečnosti,
- využít 95. výročí založení fakulty v roce 2014 pro mediální prezentaci fakulty,
- oslovovat aktivní středoškoláky a motivovat je ke studiu na fakultě,
- zintenzivnit práci s absolventy,
- zvážit zřízení Nadace či jiné formy dárcovského systému,
- zásadně změnit webovou prezentaci fakulty,
- zlepšit a udržovat prezentaci a komunikaci fakulty na sociálních sítích,
- pokračovat v prezentaci fakulty pořádáním vlastních akcí pro veřejnost (MendelAgro a MendelGrass), popř. je rozšířit i o prezentace jiných oblastí činnosti,
- aktivně se nadále účastnit studijních veletrhů a odborných výstav,
- rozvíjet odborné poradenství,
- více zapojit školní zemědělský podnik do propagačních akcí,
- podpořit sportovní aktivity studentů reprezentující fakultu či univerzitu.

Financování

Vzhledem k měnícím se politickým a ekonomickým podmínkám není možné v této oblasti predikovat jasný směr budoucího vývoje. Při řešení otázek financování činností na fakultě budu proto uvažovat o dvou možných cestách - první je cesta restrikcí, škrtů a šetření, druhá potom cesta hledání alternativních zdrojů. Osobně jsem zastáncem druhé varianty, i když v praxi bude nejspíše nutné použít oba přístupy. Z tohoto pohledu je nezbytné:

- nastavit průhledná a jasná pravidla pro všechny zainteresované strany,
- hledat úspory a chovat se jako dobrý hospodář,
- decentralizovat úhradu energií,
- zvyšovat ukazatele výkonu a kvality, jejichž podíl ve financování z MŠMT roste na vrub platby na studenta,
- zvýšit vědecký výkon a snížit nezaměstnanost absolventů,
- hledat zdroje z aplikační sféry, komunitárních a operačních programů EU,
- koordinovat podávání žádostí a využívání finančních prostředků z projektů OP VK,
- připravit se na nový operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Věřím, že uvedené myšlenky a vize přispějí k upevnění pozice a rozvoji Agronomické fakulty. K jejich naplňování jsem ochoten vyvinout maximální úsilí.

"Úspěch je směsicí tvrdé práce a velkých snů." (*Lee Iacocca*)

V Brně 30. října 2013.

doc. Ing. Pavel Ryant, Ph.D.